

Olha Alieksieieva
*PhD in Entrepreneurship, Trade and Exchange Activity,
Senior Lecturer at the Department of Agricultural Management
and Marketing Department
Vinnytsia National Agrarian University*

Алексеева О.В
*доктор філософії з підприємництва, торгівлі та біржової діяльності,
старший викладач кафедри аграрного менеджменту та маркетингу
Вінницького національного аграрного університету*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-452-8-1>

PROBLEMS AND PROSPECTS OF THE USE OF INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN HIGHER EDUCATION

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ВИЩІЙ ОСВІТІ

У сучасному суспільстві, що характеризується швидкими технологічними змінами та розвитком інформаційного суспільства, вища освіта перебуває на етапі адаптації та трансформації до нових змін. Інноваційна технологія стала невід'ємною складовою цього процесу, але, окрім своїх безсумнівних переваг, також створює ряд викликів і проблем, які потребують уваги та вирішення. Важливість впровадження інноваційних технологій у вищу освіту неможливо переоцінити. Протягом останніх років інновації в освіті стали дієвим інструментом для покращення навчання та вирішення складних проблем. Інноваційні технології зумовлені збільшенням обсягу інформації, зміною уявлень щодо ефективних методів навчання та глобальними подіями, такими як пандемія COVID-19 і війна в Україні, які кардинально змінили умови навчання, стали надзвичайно важливими для підвищення доступності вищої освіти та рівня якості [7, с. 21-25].

Інноваційні технології в освіті – це ті, які базуються на інноваціях і покликані забезпечити досягнення пріоритетних цілей вищої освіти. Такі технології розроблені й впроваджуються задля забезпечення високого рівня якості навчання, створення сприятливого освітнього середовища та підвищення ефективності навчального процесу.

Сьогодні інноваційні технології у вищій освіті набувають неабиякого значення у зв'язку з фундаментальними змінами в суспільстві, зокрема пов'язаними з діджиталізацією.

Пандемія COVID-19, неспровокована повномасштабна агресія російської федерації зумовили необхідність пришвидшеного впровадження інноваційних технологій в освітньому процесі, спонукаючи заклади вищої освіти стрімко адаптуватися до дистанційного та змішаного навчання [1; 2].

Інноваційні технології в освіті можуть бути об'єктивно новими, запозиченими й гнучко адаптованими із закордонного досвіду чи відомими, але дещо вдосконаленими чи застосованими за нових умов. Крім того, важливим є вміння й здатність реалізовувати та вдосконалювати їх відповідно до потреб вищої освіти і суспільства [3].

Розглянемо найпоширеніші інноваційні технології, що впроваджуються та застосовуються в закладах вищої освіти.

Інтерактивне навчання («inter» – взаємний, «act» – діяти) – спеціальна форма організації пізнавальної діяльності, що передбачає створення комфортних умов навчання, за яких студент відчуває свою успішність та інтелектуальну спроможність [4, с. 13]. Наразі у вищій освіті в основному використовуються інтерактивні методи: мультимедійні лекції та практичні заняття, електронні навчальні видання, кейс-завдання, підвищення кваліфікації, кейс-методи, тестування, прес-конференції, навчальні ігри, тренінги, настільні заняття.

Технологія активного навчання означає безпосередню участь студентів у виконанні практичних завдань і вправ, іноді без взаємодії між ними [5]. Технології активного навчання зосереджені на взаємодії зі здобувачами, залучаючи їх до активного процесу навчання та сприяючи отриманню знань через практичні дії, співпрацю та дослідження.

Технологія дистанційного навчання, також відома як дистанційна освіта або e-learning (електронне навчання), – це технологія навчання, в якій здобувачі та викладачі знаходяться далеко один від одного та взаємодіють за допомогою публічних комунікаційних технологій та інформаційних технологій. Дистанційна освіта включає різноманітні платформи, програми, методи та технології, спрямовані на навчання та отримання знань без фізичної присутності учасників в одному місці. Технологія дистанційного навчання відкриває перед здобувачами вищої освіти низку можливостей отримати дистанційну освіту, а також розвинути навички самостійності та саморегуляції. Однак, водночас вони також пов'язані з проблемами щодо організації навчального процесу і мотивацією самостійної діяльності.

Діалогічна технологія навчання (діалогове навчання) підхід до навчання, за якого важливу роль у навчальному процесі відіграє спілкування та обмін інформацією. Основна ідея технології діалогічного навчання полягає у створенні сприятливого середовища для діалогу та взаємодії між учнями, вчителями та іншими учасниками навчального процесу. До діалогічних методів навчання входять: проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-прес-конференція, лекція з розгляду конкретних ситуацій, лекція-диспут, лекція-вікторина, лекція-консультація, лекція-залучення.

Тренінгові технології – це спеціалізовані навчальні методи та підходи, призначені для покращення знань і навичок учасників. Ці технології зазвичай використовуються в корпоративному навчанні, професійно-технічній освіті та освіті дорослих. Основна мета тренінгової технології – створити сприятливі умови для активного, практичного навчання учасників та розвитку особистості. Залежно від поставлених цілей тренінг може бути використаний у навчанні в закладах вищої освіти у багатьох різноманітних формах: тренінг як форма активного навчання; тренінг як тренування; тренінг як спосіб створення умов для саморозвитку учасників. Тренінгові технології є важливою складовою сучасної освіти та професійного розвитку. Вони допомагають учасникам набути практичних навичок, розвинути креативність і незалежність, а також покращити якість і ефективність навчання та розвиток кар'єри.

Проблемне навчання – це навчальний метод, який спирається на розв'язання здобувачами конкретних проблем або завдань, часто пов'язаних із ситуаціями з реального життя. Цей метод спрямований на стимулювання дослідження, критичного мислення, незалежності та співпраці між тими, хто залучений до навчального процесу. Проблемне навчання сприяє розвитку критичного мислення, творчого потенціалу, комунікативних навичок, умінь розв'язувати проблеми та готує учасників освітнього процесу до спільного вирішення життєвих ситуацій в інших сферах.

Технології проєктного навчання (Project-Based Learning) спираються на створення здобувачами вищої освіти дослідницьких проєктів, які передбачають дослідження конкретної проблеми, вирішення цієї проблеми та представлення результатів у

вигляді проекту або продукту. Проектна діяльність характеризується активною участю здобувачів у всіх етапах проєкту, включаючи ідентифікацію проблем, планування, дослідження, рішення та представлення результатів. Крім того, проектна робота часто передбачає командну співпрацю, що сприяє розвитку навичок спілкування та співпраці. Технологія проектного навчання сприяє глибокому засвоєнню знань, розвиває творче мислення, навички вирішення проблем, а також готує здобувачів вищої освіти до реальних проблемних ситуацій і викликів, з якими вони можуть зіштовхнутися у майбутній професійній діяльності.

Основними викликами, пов'язаними з використанням інноваційних технологій в освітній діяльності, є:

- перенасичення інформацією;
- нерівний доступ до технологій;
- дефіцит висококваліфікованих науково-педагогічних працівників;
- забезпечення належного рівня безпеки даних.

Активне використання інноваційних технологій у вищій освіті сприятиме:

- підвищенню рівня якості освіти;
- індивідуалізації навчання;
- розвитку таких необхідних навичок як критичне мислення, інформаційна грамотність тощо;
- підвищенню доступу до освіти за допомогою інноваційних освітніх технологій.

Спільні синергійні зусилля університетів, науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти і державних інституцій сприятимуть успішному впровадженню освітніх інновацій і розвитку в сучасному цифровому світі, а в результаті суттєвому підвищенню рівня якості вищої освіти, активному розвитку Soft Skills, відтак готовності здобувачів вищої освіти до викликів сучасного світу.

Література:

1. Стрілець С.І. Інновації у вищій педагогічній освіті: теорія і практика : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів [2-ге вид. допов. і переробл.]. Чернівці : ФОП Лозовий В.М., 2015. 544 с.

2. Терещук В.І., Ільченко А.М., Семенишина І.В. Інноваційні технології навчання у закладах вищої освіти. 2023. *Академічні візії*. № 16. URL: <https://www.academy-vision.org/index.php/av/article/view/157> (дата звернення: 08.05.24).

3. Alexander B., Ashford-Rowe K., Barajas-Murph N., Dobbin G., Knott J., McCormack M., Pomerantz J., Seilhamer R., Weber N. HorizonReport. *Higher Education Edition. EDU19*. 2019. URL: <https://www.learntechlib.org/p/208644/> (дата звернення: 10.05.2024).

4. Волкова Н.П. Інтерактивні технології навчання у вищій школі: навчально-методичний посібник. Дніпро : Університет імені Альфреда Нобеля, 2018. 360 с.

5. Методи навчання, про які має знати кожний викладач. BUKI. 2021. URL: <https://buki.com.ua/news/metodi-navchannya-pro-yaki-mae-znaty-kozhniy-vykladach/> (дата звернення: 10.05.2024).